

Необходими промени в българското митническо и валутно законодателство

Тамара Влайкова*

Резюме: Статията е посветена на правната ни уредба относно нарушенията при пренасяне на парични средства през граница. Актуалността на поставения проблем се обуславя от факта, че е приет нов европейски регламент относно контрола на парични средства, който е част от международните мерки за противодействие на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Целта на изследването е да се анализира действащата ни правна уредба в тази област и на база извършения анализ да се дадат предложения de lege ferenda.

Ключови думи: нов регламент, санкции, административно нарушение, престъпление.

JEL: F02.

Увод

Европейският парламент (ЕП) прие нов Регламент № 1672/2018 относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него.

Целта на този правен акт е да създаде общи правила на ниво Европейски съюз (ЕС), които да позволят уеднаквяване на контрола на парични средства между отделните държави членки и да засилят противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Прави впечатление,

* Тамара Влайкова е доктор, дългогодишен специалист в областта на митническото право.

че законодателният акт въвежда редица нови понятия като: „парични средства“, „стоки, използвани като високоликвидни средства за съхранение на стойност“, „предплатени карти“, „непридружени парични средства“ и други термини, свързани с контрола на паричните средства. Освен това, Регламентът засилва контролните правомощия на митническите органи, въвежда стандартизирана форма за деклариране на паричните средства, валидна за всички държави членки, хармонизира правилата за обмен на информация във връзка с неговото прилагане, както и отделя специално място на санкциите, които могат да се налагат при неговото неспазване.

Регламент 1672/2018 на ЕС и Съвета налага сериозни промени, които трябва да настъпят в българското законодателство и по отношение на валутния контрол. Важна част от тях касаят санкциите, предвидени във Валутния закон (ВЗ) и Наказателния ни кодекс (НК) (Беленски, 2010).

Предмет на статията са необходимите промени в националното ни законодателство, отнасящи се до нарушенията при пренасяне на парични средства.

Потребността да се анализира тази проблематика е продиктувана от нуждата да се синхронизира нашето законодателство с изискванията на европейското, и по-специално с новия Регламент.

Актуалността на поставения проблем се обуславя и от факта, че Регламент 1672/2018 на ЕС е част от международните мерки за противодействие на изпира-

нето на пари и финансирането на тероризма. Прането на пари, финансирането на тероризма и организираната престъпност продължават да бъдат сериозен проблем в световен аспект. Адекватната нормативна уредба, дейността на компетентните органи и доброто междуинституционално взаимодействие на национално и международно ниво са гаранция за ефективността на мерките за борба срещу изпирането на пари и запазване сигурността на финансовия сектор (Велчев, 2012).

Целта на статията е да се изследват някои основни моменти в новата правна рамка на ниво Европейски съюз в областта на валутния контрол, като въз основа на нормативния анализ да се направи оценка и да се дадат предложения за евентуални бъдещи законодателни промени.

Методологията на научното изследване съдържа методите „изучаване на документи“ и „анализ на съдържанието“, а така също и такива методи на научното познание като системен, логически, сравнителен и метод на функционалния анализ. Анализирани са регламентите на ЕС и действащата правна уредба у нас. Обсъдени са и развитите в теорията становища по изследвания въпрос.

Регламент № 1672/2018 **не променя** в основни линии режима на наказанията, който действащият акт предвижда, а именно: всяка държава членка да въведе такива наказания за неспазване на задължението за деклариране на придружени парични средства и на задължението за оповестяване на непридружени парични средства, като „тези санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи“ (чл. 14 от новите текстове). В съображенията от преамбюла на регламента, се подчертава, че санкциите за неспазване на задължението за деклариране на паричните средства са твърде различни в отделните страни членки. Някъде наказанията са прекалено ниски и не могат да имат възпиращ ефект. В груп

зи държава санкциите са толкова сериозни, като че автоматично се презюмира, че недекларирането на паричните средства е доказателство за наличие на съпътстващо го престъпление, което обаче следва да бъде предмет на друго разследване.

Анализът посочва, че с новите правни норми се прави опит за известна хармонизация на правния режим на наказанията в отделните държави членки, за да не се позволява нарушителите да избират маршрут, като избягват страните с по-строги санкции за сметка на тези, които прилагат по-либерални мерки.

Правната уредба в националното ни законодателство относно нарушенията при пренасяне на парични средства поставя сериозен проблем, защото деянията, определени като административни нарушения съгласно ВЗ, съставляват и престъпление, по смисъла на чл. 251 от НК.

През 2012 г. Европейската комисия (ЕК) стартира срещу България процедура за нарушение № 2012/2085, по описа на Комисията. Тя е по реда на чл. 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) (ОВ С 326, 26.10.2012, с. 1-390) и касае българския правен режим на наказанията, предвидени за нарушаване изискванията за деклариране при пренасянето на парични средства в размер на 10 000 евро или повече, или тяхната равностойност в друга валута, през границата на страната, въведен с чл. 18, 18а и 20 от ВЗ във връзка с чл. 251, ал. 1 и 2 от НК.

Комисията счита, че е налице нарушаване на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1889/2005, съгласно който *всяка държава членка въвежда санкции за неспазване на задължението за деклариране на паричните средства, като тези санкции трябва да са ефективни, съразмерни и възпиращи*. (ЕСПЧ, дело „Исмаилов срещу Русия“ от 6.11.2008 г., дело „Grifhorst срещу Франция“ от 26.02.2009 г. и дело „Мооп срещу Франция“ от 09.07.2009 г. Решенията могат да

бъдат намерени на уебсайта на Съда на адрес: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>).

В своята позиция, Комисията се позовава на решение на Съда на Европейския съюз от 2015 г. по дело Chmielewski (C-255/14), в което съдът определя, че при липса на хармонизация на законодателството на Съюза в областта на наказанията, държавите членки са компетентни да изберат санкции, които смятат за подходящи, но при спазване правото на Съюза и неговите общи принципи, какъвто е и принципът на пропорционалност (параграф 21 от решението по делото Chmielewski. Виж също решенията по дела Ntioniok и Pikoulas, C-430/05, EU:C:2007:410 и Urbán, C-210/10, EU:C:2012:64). В този контекст, правораздавателният орган уточнява, че административните и санкционните мерки, предвидени в дадено национално законодателство, не трябва да надхвърлят пределите на необходимото за постигане на легитимно преследването от законодателството на ЕС цели (Воденичаров, 2015). Задължението за деклариране и наказанията, налагани за неспазването му, трябва да бъдат разглеждани отделно от всяка една съпътстваща незаконна дейност. Необходимо е тази дейност да бъде обект на отделно разследване, чийто обхват попада извън приложното поле на регламента.

Предвид изложеното в позицията си, ЕК стига до заключението, че българската правна регламентация, установена в чл. 251 от НК, при който лице, което не декларира парични средства в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до шест години или глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението, като тези средства подлежат на конфискация, е нарушение на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1889/2005.

Във връзка с наказателната процедура, българската страна приема закон за изменение и допълнение (ЗИД) на НК, обнародван в Държавен вестник, брой 74 от 26

септември 2015 г., като се инкриминира нарушението на изискванията за деклариране на границата на страната, само когато последната се явява външна на ЕС. Въпреки направените промени в правния режим на чл. 251 от НК, с писмо № C(2016)2395 final от 29 април 2016 г., чрез системата EU Pilot, ЕК изразява становище, че санкциите, предвидени с новите текстове на чл. 251 от НК, при които лицето, недекларирало парични средства „в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до шест години или с глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението“, като паричните средства се конфискуват, остава нарушение на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1889/2005.

Становището на ЕК води отново до промяна на чл. 251 от НК, като със ЗИД на НК (Редакция на НК, Обн., ДВ, бр. 101 от 19.12.2017 г.) се променя размерът на предвидените санкции „с лишаване от свобода до **пет години** или с глоба в размер на **една пета** от стойността на предмета на престъплението“. И към момента, Комисията е на мнение, че режимът на санкции в националното ни законодателство остава несъразмерен и следва да бъде преразгледан.

Тъй като процедурата за нарушение срещу България се отнася до правната уредба, установена в чл. 18, 18а и 20 от ВЗ във връзка с чл. 251, ал. 1 и 2 от НК, налага да се направи сравнителен правен анализ между административните нарушения, предвидени във Валутния закон, и състава на престъпление, определен в НК.

На първо място ще сравним общо административното нарушение и престъплението по следните основни белези:

1. Обща характеристика и обект:

1.1. Дефиниция на понятието „административно нарушение“ дава член 6 от Закона за административните нарушения

и наказания (ЗАНН), определяйки го като деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на гържавното управление, извършено е виновно и е обявено за наказуемо с административно наказание, налагано по административен ред (Георгиева, 2018). Отделните състави на административни нарушения са уредени в специалните закони, а някои от тях са кодифицирани в НК. Административното нарушение е нарушение на материално-правните административни норми, които установяват какво следва да се прави при наличието на указаните в хипотезата им правно значими факти. То е извършване на нещо, което административно-правната норма забранява, или неизвършването на определено действие, което, съгласно административно-правната норма, трябва да се извърши (Лазаров, 2007, с. 236; Балабанова, 2001; Сивков, 1998; Панайотов, 2012; Козлов, 1995).

1.2. Определението за „престъпление“ дава НК, съгласно което това е деяние (действие или бездействие), което е извършено виновно и е обявено от закона за наказуемо (чл. 9 от НК) (Гергинов, 2005). Това законово определение на престъплението е материално, защото в основата му е поставено материалното, неюридическо свойство на престъпното деяние – обществената опасност. Обществената опасност е най-важното социално основание за обявяване на деянията за престъпления, т.е. за криминализация на деянията (Филчев, 2014, с. 19; Долапчиев, 1994).

2. Степен на обществената опасност:

2.1. Обществената опасност е дефинирана в чл. 10 от НК и представлява деяние, което застрашава или уврежда личността, правата на гражданите, собствеността, установения с Конституцията правен ред в Република България или други интереси,

защитени от правото. Тя е основно, обективно, определящо, неюридическо качество, което характеризира престъплението от гледна точка на неговото отрицателно въздействие върху съществуващите обществени отношения (Стайнов, 1999, с. 195). Характерът на опасността се определя от засегнатото обществено отношение, т.е. от вида на обекта, а степента на обществена опасност на деянието се определя преди всичко от размера на причинената вреда, а също и от способа (начина) на извършване на деянието, условията на място, време и т.н., личните качества на субекта, субективните елементи на поведението (вина, мотив, цел и др.). Един и същ вид престъпления може да имат твърде различна степен на обществена опасност в зависимост от размера на причинената вреда. Обществената опасност е най-важното основание за криминализация на деянията, т.е. за обявяването им за престъпления. За да бъде криминализирано дадено деяние, то трябва да притежава достатъчно висока степен на обществена опасност, която да оправдава използването на най-тежката форма на гържавна принуда – наказателната отговорност срещу виновните лица (Филчев, 2014, с. 27-28; Велчев, 2017).

2.2. Обществената опасност не фигурира в дефиницията за административно нарушение в ЗАНН, но редица автори приемат, че тя е характерен белег и на административното нарушение, като нарушаването на реда на гържавното управление представлява обществена опасност от по-ниска степен (Димитров, 2006, с. 399).

3. Административното нарушение и престъплението са противоположни деяния.

3.1. Противоправността на административното нарушение се изразява в неговото противоречие с предписанията на

определена административноправна норма. То е насочено срещу установения ред на държавно управление.

3.2. Всяко престъпно деяние е забранено от съответна наказателноправна норма. То противоречи на тази норма и затова е противоправно. Противоправността е отражение на обществената опасност в наказателния закон. За да бъде забранено, деянието трябва да е общественоопасно (Филчев, с. 29).

4. Субективна страна на деянията:

4.1. При административното нарушение деянието е виновно, когато е извършено умишлено или непредпазливо, като непредпазливите деяния се наказват само в изрично предвидени случаи (чл. 7 от ЗАНН).

4.2. При престъплението основните форми на вината са умисълът и непредпазливостта, съответно определени в разпоредбите на чл. 11, ал. 2 и 3 НК.

5. Административното нарушение и престъплението са наказуеми деяния:

5.1. При административното нарушение наказанията се налагат по административен ред, установен в ЗАНН. Административното нарушение е неправомерно деяние, което, съгласно закона, се наказва от органа на администрацията по административен ред и което се състои в неспазване, неизпълняване или в противодействие на административно-правни норми, доколкото изрично в някой текст от Наказателния кодекс то не е обявено за общественоопасно, което се наказва по съдебен ред; тогава ще е налице престъпление (Стайнов, Ангелов, 1957, с. 285).

5.2. По отношение на престъпленията, видовете наказания са разписани в Глава четвърта на НК и най-общо представляват установена от закона мярка на държавна

принуда, която се налага от съда на лице, извършило престъпление, и се изразява в отрицателно засягане на негови права и интереси (Филчев, 2014, с. 61; Панайотов, 2012).

След като очертахме основните характеристики на административното нарушение и престъпление, да разгледаме административнонаказателните разпоредби на Валутния закон и чл. 251 от НК.

Най-общо, текстовете на чл. 18 и чл. 18а от ВЗ предвиждат за **административно нарушение** недекларирането или декларирането на невярна или непълна информация за пренасяните парични средства на стойност 10 000 евро или повече, благородните метали, скъпоценните камъни и изделията с и от тях, включително когато се пренасят през пощенски пратки. Санкциите за тези нарушения, доколкото деянието не съставлява престъпление, са глоба в размер от 1000 до 3000 лв. Ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв. При повторно нарушение на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената. Когато нарушението е констатирано при пренасяне през границата на страната за или от трета страна, актовете за установяване на нарушенията се съставят от оправомощени от министъра на финансите длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от министъра на финансите или от оторизирани от него длъжностни лица. В случаите, когато нарушението се извърши на вътрешна граница с друга държава членка, актовете за установяване на нарушенията се съставят от митническите органи, а наказателните постановления се издават от директора на Агенция „Митници“ или оправомощени от него длъжностни лица (Влайкова, 2018). Член 20 от ВЗ предвижда недекларираните парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни,

както и на изделия с и от тях, да се отнемат в полза на държавата, включително когато нарушителят не може да бъде установен. Когато нарушенията са констатирани на вътрешна граница, тогава предметът на нарушение не се отнема (чл. 20, ал. 2 от ВЗ).

Съставът на **престъплението** по чл. 251 от НК предвижда, че който не изпълни задължение за деклариране на парични средства, благородни метали, скъпоценни камъни и изделия с и от тях, пренасяни през границата на страната, която е външна граница на Европейския съюз, и стойността на предмета на престъпление е в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до пет години или с глоба в размер на една пета от стойността на предмета на престъплението. Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден, присъжда се неговата равностойност (чл. 251, ал. 2 от НК). *Обект на престъплението* е паричната и кредитна система на страната, а непосредствен обект са парични средства, благородни метали, скъпоценни камъни и изделия с и от тях, пренасяни през границата на страната, която е външна граница на Европейския съюз. Формата на изпълнителното деяние се изразява в бездействие – „не изпълни задължение за деклариране“. *Субект на престъплението* може да бъде всяко дееспособно физическо лице, а от субективна страна отсъстват особени признаци за формата на вината, което означава, че престъплението е умишлено. Липсват също общественноопасните последици или още престъпният резултат, което определя престъплението като формално. По отношение *предмета на престъплението*, съставът предвижда условие той да е „в особено големи размери“, без обаче да ги конкретизира. Наказателноправната норма не предвижда специални състави.

Сравнени, двете правни норми на ад-

министративното нарушение по ВЗ и на престъпление по НК показват, че деянията са идентични, изразени в бездействие – недеklarиране на пренасяните парични средства. По своята същност деянията са омисивни, тъй като е достатъчно да не се попълни декларация, без да настъпят каквито и да било вредни последици. И в двете хипотези субектите се припокриват. Що се касае до субективната страна на престъплението по чл. 251, то е съставомерно, само ако е извършено при пряк умисъл, но и тук няма особена разлика с административното нарушение, тъй като съгласно чл. 7, ал. 1 от ЗАНН, деянието, обявено за административно нарушение, е виновенно, когато е извършено умишлено или непредпазливо. Единствената разлика е в предмета на нарушение, респективно на престъпление, където, ако размерът е „**в особено големи размери**“, зависи дали деянието е съставомерно по текста на НК или е само административно нарушение по ВЗ. Същевременно, в българското законодателство не е дефинирано понятието „особено големи размери“. Според Тълкувателно решение № 1 от 1998 г. на ОСНК на ВКС, „особено големи размери“ са налице, когато паричната равностойност на предмета на престъплението надхвърля 140 пъти установената за страната минимална работна заплата, което води до известна динамичност в понятието „особено големи размери“. Към момента минималната работна заплата е в размер на 610 лева (Постановление на Министерски съвет № 316/2017 г., обнародвано в Държавен вестник, бр. 102 от 22.12.2017 г.) или „особено големи размери“ са суми над 71 400 лева.

При анализа на двата текста е видно, че няма съществени признаци от обективен и субективен характер в състава на престъплението по чл. 251, които ясно да го различават от административното нарушение, както по степен на обществена опасност и вредни последици, така и по

съдържание на изпълнителното деяние; насочени са срещу реда на държавно управление, свързано с административния контрол на пренасяните парични средства през държавната граница. Разликата е само в санкцията и процесуалния ред, по нейното налагане, като в единия случай се налага глоба и отнемане, а в другия – алтернативно „лишаване от свобода“ или глоба и в кумулативност, конфискация на предмета на престъпление. В правната доктрина степента на обществена опасност се приема за основен разграничаващ критерий между административното нарушение и престъплението. Особено големият размер на предмета на престъпление не е достатъчен, за да се определи еднозначно, че деянието е с висока степен на обществена опасност по смисъла на чл. 10 от НК, още повече, че не се изследват произходът и предназначението на недеklarираните парични средства.

Въз основа на сравнителния анализ de lege ferenda би следвало деянието по чл. 251 да се декриминализира, като същевременно се преразглежда размерът на санкциите във ВЗ.

В бъдещите законодателни промени, предвид евентуалното декриминализиране на престъплението по чл. 251 от НК, санкциите, предвидени в административно-наказателните разпоредби, следва да се завишат, за да се гарантира техният възпиращ ефект. Размерът на глобата или имуществената санкция може да бъде определен като процент от стойността на предмета на нарушение. В Чехия, например, в случаите, когато паричните средства изобщо не се декларират, може да бъде наложена глоба в размер до 100 % от недеklarираната сума на паричните средства, надвишаващи 10 000 EUR. В Холандия, когато паричните средства не се декларират или се декларират невярно или непълно, може да бъде наложена глоба между 250 евро и 16 750 евро. Унгария предвижда ад-

министративна санкция – глоба до 60% от общата пренесена сума.

Влизането в сила на новия регламент относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него, ще наложи законодателни промени в правната рамка на валутния контрол у нас, с цел прилагане на новите разпоредби. Това е повод да се синхронизират националните ни санкции, касаещи нарушенията при пренасяне на парични средства, с тези на останалите държави членки.

В заключение, ако de lege ferenda бъде декриминализирано престъплението по чл. 251 от НК, ще се избегнат тромавите процедури на наказателното производство, с по-бързите такива по реда на ЗАНН, което би довело до по-ефективна наказуемост на този вид правонарушение. Декриминализирането ще облекчи до известна степен натовареността на разследващите органи, прокуратурата и съда. С отпадне на наказателното преследване за деянието по чл. 251 от НК, оставяйки го само като административно нарушение, би се постигнала съразмерност, пропорционалност и ефективност на налаганите санкции, което би довело и до прекратяване на наказателна процедура срещу страната ни от ЕК.

Цитирани източници:

Балабанова, Хр., 2001. Административно право и административен процес. София: УИ „Стопанство“, УНСС.

(Balabanova, Hr., 2001. Administrativno pravo i administrativen protses. Sofia: UI „Stopanstvo“, UNSS)

Беленски, Р., 2010. Разследване на престъпления против паричната и кредитната система. Разследване на престъпления против финансовата, данъчната и осигурителните системи. София: изд. „Сиела“.

(Belenski, R., 2010. Razsledvane na prestaplenia protiv parichnata i kreditnata sistema. Razsledvane na prestaplenia protiv finansovata, danachnata i osiguritelnite sistemi. Sofia: izd. „Siela“)

Валутен закон, Обн. ДВ, бр. 83 от 21.09.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., доп. бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.

(Valuten zakon, Obn. DV, br. 83 ot 21.09.1999 g., v sila ot 1.01.2000 g., dop. br. 103 ot 28.12.2017 g., v sila ot 01.01.2018 g.)

Велчев, Б., 2012. Проблеми на наказателната политика в Република България. София: изд. „Сиела“.

(Velchev, B., 2012. Problemi na nakazatel'nata politika v Republika Bulgaria. Sofia: izd. „Siela“)

Велчев, Б., 2017. Обществената опасност и българското наказателно право. София: изд. „Сиела“.

(Velchev, B., 2017. Obshtestvenata opasnost i balgorskoto nakazatelno pravo. Sofia: izd. „Siela“)

Влаикова, Т., 2018. Регламент 1672/2018 на ЕС и Съвета – допълнителни правомощия за българските органи, сп. „Икономически и социални алтернативи“, бр. 4.

(Vlaikova, T., 2018. Reglament 1672/2018 na ES i Saveta – dopalnitelni pravomoshtia za balgarskite organi, sp. „Ikonomicheski i sotsialni alternativi“, br. 4)

Воденичаров, Асен, 2015. Европейска правна сигурност и формирането на нормативната основа за алтернативно решаване на потребителски спорове. В: Наука, образование, сигурност, т. 3, НБУ, 2015.

(Vodenicharov, Asen, 2015. Evropeyska pravna sigurnost i formiraneto na normativnata osnova za alternativno reshavane na potrebitelski sporove. V: Nauka, obrazovanie,

sigurnost, t. 3, NBU, 2015)

Георгиева, Т., 2018. Административните нарушения и престъпленията. Сравнителен правен анализ, София: изд. „Сиела“.

(Georgieva, T., 2018. Administrativnite narushenia i prestapleniata. Sravnitelnen praven analiz, Sofia: izd. „Siela“)

Гиргинов, А., 2005. Наказателно право на Република България – особена част, София: изд. „Софи – Р“.

(Girginov, A., 2005. Nakazatelno pravo na Republika Bulgaria – osobena chast, Sofia: izd. „Sofi – R“).

Дело Chmielewski, C-255/14, ECLI:EU:C:2015:475.

(Delo Chmielewski C-255/14, ECLI: EU:C:2015:475)

Димитров, Д., 2006. Административно право. Обща част, София: изд. „Сиела“, с. 399.

(Dimitrov, D., 2006. Administrativno pravo. Obshta chast, Sofia: izd. „Siela“, s. 399)

Договор за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012, с. 1-390).

(Dogovor za funktsioniraneto na Evropeyskia sayuz (OB C 326, 26.10.2012, s. 1-390))

Доларчиев, Н., 1994. Наказателно право, София: БАН.

(Dolarchiev, N., 1994. Nakazatelno pravo, Sofia: BAN)

ЕСПЧ, дело „Исмаилов срещу Русия“ от 6.11.2008 г., дело „Grifhorst срещу Франция“ от 26.02.2009 г. и дело „Моон срещу Франция“ от 09.07.2009 г. Решенията могат да бъдат намерени на уебсайта на Съда на адрес: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> (ESPCH, delo „Ismailov sreshtu Rusia“ ot 6.11.2008 g., delo „Grifhorst sreshtu Frantsia“ ot 26.02.2009 g. i delo „Moon sreshtu

Frantsia“ от 09.07. 2009 г. Resheniata mogat da badat namereni na uebsayta na Sada na adres: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>)

Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН), Обн. ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г.

(Zakon za administrativnite narushenia i nakazania (ZANN), Obn. DV, br. 92 ot 28.11.1969 g.)

Козлов, Ю., 1995. Административное право Российской федерации. Москва. (Kozlov, Yu., 1995. Administrativnoye pravo Rossiyskoy federatsii. Moskva)

Лазаров, К., 2007. Административно право. София: изд. „Фенея“, с. 236. (Lazarov, K., 2007. Administrativno pravo. Sofia: izd. „Feneya“, s. 236)

Наказателен кодекс, Обн. ДВ, бр. 26 от 02.04.1968 г., в сила от 01.05.1968 г). (Nakasatelen kodeks, Obn. DV, br. 26 ot 02.04.1968 g., v sila ot 01.05.1968 g.)

Панайотов, Пл., 2012. Наказателното право на Европейския съюз и българското наказателно право. София: изд. „Сиби“. (Panayotov, Pl., 2012. Nakazatelno pravo na Evropeyskia sayuz i balgarskoto nakazatelno parvo. Sofia: izd. „Sibi“)

Параграф 21 от решението по делото Chmielewski. Виж също решенията по дела Ntioniok и Pikoulas, C-430/05, EU:C:2007:410 и Urbaán, C-210/10, EU:C:2012:64; (Paragraf 21 ot Reschenieto po deloto Chmielewski. Vizh sashto resheniata po dela Ntioniok i Pikoulas C-430/05, EU: C:2007 410: i Urbaán C-210/10, EU: C:2012:64)

Постановление на Министерски съвет № 316/2017 г., обн., ДВ, бр. 102 от 22.12.2017 г. (Postanovlenie na Ministerski savet №

316/2017 г., обн. DV, br. 102 ot 22.12.2017 g.)

Регламент № 1672/2018 на ЕС и Съвета относно контрола на паричните средства (OB L 284, 12.11.2018 г., с. 6-21).

(Reglament № 1672/2018 na ES i Saveta ot posno kontrola na parichnite sredstva (OB L 284, 12.11.2018 g., s. 6-21))

Регламент (ЕО) № 1889/2005 относно контрола на пари в брой, които влизат или напускат Общността (OB L 309, 25.11.2005, с. 9-12).

Reglament (EO) № 1889/2005 otosno kontrola na pari v broy, koito vlizat ili napuskat Obshtnostta (OB L 309, 25.11.2005 s. 9-12))

Сивков, Цв., 1998. Административно наказание. София.

(Sivkov, Tzv., 1998. Administrativno nakazanie. Sofia)

Стоинов, Ал., 1999. Наказателно право, с. 195.

(Stoynov, Al., 1999. Nakazatelno parvo, s. 195)

Стаинов, П., А. Ангелов, 1957. Административно право на НРБ. Обща част. София: изд. „Наука и изкуство“, с. 285.

(Staynov, P., A. Angelov, 1957. Administrativno pravo na NRB. Obshta chast. Sofia: izd. „Nauka i izkustvo“, s. 285)

Филчев, Н., 2014. Лекции по наказателно право. София: изд. „Изток-Запад“, с. 19; 27-28; 29; 61.

(Filchev, N., 2014. Lektsii po nakazatelno pravo, Sofia: izd. „Iztok-Zapad“, s. 19; 27-28; 29; 61)

Харта на основните права на ЕС (OB C 326, 26.10.2012 г., с. 391).

(Harta na osnovnite prava na ES (OB C 326, 26.10.2012 g., s. 391)